

Sammanställning av synpunkter på remiss

Jordbruksverket skickade över ett utkast på utredningen till arbetsgruppen enligt bilaga IV den 7 maj 2020. Naturvårdsverket fick ett utkast på utredningen 8 september 2020. Nedan sammanställs de synpunkter som har inkommit. Sedan utkastet skickades ut har arbetet fortsatt och en del revideringar mm genomförts. Jordbruksverket bemöter nedan, i den högra kolumnen, en del av de synpunkter som framförts, dock inte alla.

Synpunkter från Havs- och vattenmyndigheten

	Inkomna synpunkter på remiss	Jordbruksverkets bemötande
Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> Havs- och vattenmyndigheten hade önskat att Jordbruksverkets förslag hade med mera underlag och referenser som understöder de bedömningar som gjorts och slutsatser som dragits. Havs- och vattenmyndigheten anser att flera av de förslag som förs fram av Jordbruksverket är intressanta men inte tillräckligt utredda för att Havs- och vattenmyndigheten skall kunna ta ställning till dem i dess nuvarande form. 	<p>Vi har använt oss av befintligt/fakta baserad underlag så mycket som möjligt. Vi kompletterar med referenser där detta har ansetts vara relevant. Eftersom löpande dialog har hållits med dels berörda arbetsgrupper dels även med experter i specifika frågor har vi inte ansett det relevant att namnge dessa som referenser. Tack vare samarbetet med näringen myndigheter (länsstyrelsen) har vi kunnat identifiera alla/de flesta problem som branschen upplever.</p> <p>Vi anser att våra förslag är utredda. Vissa delar lämnar vi förslag till ytterligare utredning som hör samman med andra.</p>
Samordnad prövning och tillsyn	<ul style="list-style-type: none"> HaV stödjer förslaget om en egen utredning gällande "en väg in". HaV anser dock att den problembild som beskrivits nu i Jordbruksverkets utredning inte är heltäckande och behöver utvecklas. Fler än vattenbruksbranschens perspektiv behöver redovisas. 	<p>I vår analys har vi tagit hänsyn även till myndigheternas perspektiv i problembilden. HaV har deltagit i arbetsgrupper och där getts en möjlighet att framföra synpunkter. HaV har uppdaterats löpande och beretts möjlighet att lämna synpunkter även utanför specifika arbetsgruppsmöten. Om ni anser att vi missat något, tar vi gärna emot konkreta förslag på utveckling, vilka</p>

		andra aspekter behöver vi komplettera med?
Definitioner av vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • HaV anser inte att förslagen är färdigberedda. HaV är generellt sett inte emot att begreppen vattenbruk m.m. definieras för att ge dem en tydlig innebörd men ifrågasätter om Jordbruksverkets förslag kommer att förenkla prövningen av vattenbruk. Som vi förstått utredningen ska ”vattenbruk” inte vara ett exklusivt begrepp för fiskelagens tillämpningsområde. Att vattenbruk m.m. definieras i fiskelagen innebär däremot inte per automatik att begreppet även gäller andra lagstiftningsområden, exempelvis miljöbalken. Begreppet vattenbruk finns också i miljöbalken. Ska det vattenbruket inte heller omfattas av alger? Och hur ska man förhålla sig till RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 708/2007 av den 11 juni 2007 om användning av främmande och lokalt frånvarande arter i vattenbruk som också gäller för arter från växtriket (Plantae) eller protisterna (Protista). I rådets förordning finns dessutom begreppet vattenbruk definierat. Men i den definitionen hänvisar man till en förordning som upphävts. • Enligt 4 § fiskelagen framgår att vad som sägs om fisk även gäller vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur. I ert förslag vill ni ersätta ”vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur” med vattenbruk i samma paragraf. Förslaget innebär att ”fisk”, som är ett djur, jämföras med ”vattenbruk”, som är en verksamhet. Då begreppet ”fisk” förekommer i många sammanhang i fiskelagen behöver ett sådant förslag bedömas med avseende på juridiska konsekvenser det kan medföra. HaV kan inte se att någon sådan bedömning gjorts. <p>Vad menas med ”ytterligare föreskrifter om vattenbruk i andra fall än de som avses i 18 §” i förslaget till ändring i 2 kap. 18 a §? Vad är det för vattenbruk? Handlar det om utsättning av vattenbruksprodukter? Är det alltid den som odlar fisken som också sätter</p>	<p>Vi har justerat våra författningsförslag avseende definitioner av vattenbruk i relevanta regelverk. Vi har även sett över definitioner av vattenbruket i miljölagstiftningen.</p> <p>I den uppdaterade versionen föreslår vi inte någon ändring av 4 §. Däremot en ny 6 § där vi definierar vattenbruk.</p> <p>Avseende förslag på ändringar i 7 kap. 16 § MB samt Strandskyddsutredningen. I början av vårt arbete tog vi kontakt med huvudsekreteraren för utredningen. Då blev vi informerade om att utredningen inte tagit hänsyn till de ”blåa” näringarna. Vi har därför bestämt oss för att komma med författningsförslag.</p> <p>Vårt förslag bygger på att vattenbruk ska jämföras med de areella näringarna. Vi vill inte föregripa den utredningen men anser att det är viktigt att syftet med strandskydd även omfattar vattenbruk.</p>

	<p>ut fisken? Kan det inte förekomma att viltlevande fisk i visa lägen flyttas mellan vattenområden. Hur regleras det i så fall?</p> <ul style="list-style-type: none"> • HaV stödjer inte Jordbruksverkets förslag angående lydelsen av 7 kap. 16 § MB utan avvaktar pågående utredning. Vi har noterat, liksom Jordbruksverket gör, att det pågår en parallell utredning; Översyn av strandskyddet (Dir. 2019:41). HaV anser att slutsatserna i denna utredning bör beaktas i första hand och det kan ifrågasättas om inte Jordbruksverkets förslag föregriper strandskyddsutredningen. HaV anser därutöver att Jordbruksverkets förslag inte i tillräcklig utsträckning redogör för hur förslaget skulle påverka skyddet för djur- och växtliv och hur det samspelar med prövningen i övrigt i miljöbalken. Jämförelsevis kräver inte tillståndspliktiga verksamheter strandskyddsdispens eftersom det förutsätts att skyddsbehovet kan beaktas i den övriga prövningen. Med detta sagt ska tillstånd inte ges om strandskyddets behov kräver det. 	
Bestämmelser om vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • HaV stödjer inte förslaget. De föreslagna ändringarna i miljöprövningsförordningen (2013:251), i miljöbedömningsförordningen (2017:966) och i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bör övervägas på nytt i en fortsatt beredning. • HaV ställer sig också frågande till om förslaget med ändring av den nedre gränsen för prövning (C-nivå) från mer än 1,5 ton till mer än 40 ton foder innebär att miljöskyddet faktiskt bibehålls. Det är en förutsättning som anges i regeringsuppdraget. Myndigheten anser inte att utredningen visat det och det bör övervägas vidare i den fortsatta beredningen. • HaV delar däremot Jordbruksverket uppfattning att allt vattenbruk utöver fiskodlingar som förbrukar samma mängder foder som fiskodlingar ska omfattas av krav på prövning. MKB-direktivet (2011/92/EU) utgör grunden 	Vi har inte gjort några ändringar i författningar jämfört med tidigare versionen av rapporten. Däremot har vi utvecklat motivering till föreslagna ändringarna.

	<p>för prövningsplikten för matade fiskodlingar. I direktivets bilaga 2 finns endast intensiv fiskodling med, inga andra vattenbrukstyper. Men direktivet är ett minimi-direktiv vilket innebär att medlemsstaten kan införa stängare krav. Naturvårdsverket är ansvarig myndighet i dessa frågor och om den ska beredas vidare behöver de involveras.</p> <ul style="list-style-type: none"> • HaV stödjer Jordbruksverkets förslag om anmälningsplikt för vattenverksamhet för uppförande av en anläggning för odling av alger och sjöpungar, i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 8000 kvadratmeter. HaV anser inte att förslaget om ändringen som innebär ytterligare undantag i 11 kap. 11 § punkt 2 miljöbalken är färdigberett. Det går inte att göra en bedömning av konsekvenser av förslaget baserat på den information som finns i utredningsmaterialet. Generellt anser HaV att man ska vara restriktiv med ytterligare undantag och det krävs mer omfattande utredningar av konsekvenser för att kunna lämna sådant förslag om undantag. • HaV har synpunkter på varför ostron ska hanteras på annat sätt än ”Ändringarna i 11 kapitlet, 11 § miljöbalken innebär att även anläggningar för ostronodling undantas reglering genom 11 kapitlet. Ostron regleras däremot, i likhet med musslor genom 9 kapitlet miljöbalken samt i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen och miljöskyddet bör kunna vara fullgott genom detta”. Vad menas med regleras genom 9 kap. miljöbalken och vilket skydd avses? Även sjöpungar och alger omfattas av krav i 9 kap. miljöbalken. De är båda miljöfarliga verksamheter även om de inte är prövningspliktiga miljöfarliga verksamheter. 	
Främmande arter	<ul style="list-style-type: none"> • HaV stödjer åtgärden om att regeringen behöver pekar ut vilken myndighet som är ansvarig för tillämpningen av 	Avsnittet om främmande arter har formulerats om. Enligt Djuravdelningen på SJV är Jordbruksverket redan utpekad som behörig

	<p>förordningen 708/2007. HaV stödjer inte övriga åtgärdsförslag.</p> <ul style="list-style-type: none"> • HaV anser att Jordbruksverket bör överväga om avsnittet om främmande/främmande invasiva (8.1) arter egentligen ska hanteras utanför detta uppdrag. HaV uppfattar att detta gäller frågor om man får odla vissa arterna och i så fall hur? Det handlar alltså om förutsättning för att ens kunna driva ett vattenbruk med dessa arter och gäller inte prövningen i sig. Förslaget ligger därmed utanför uppdraget. HaV anser att behöriga myndigheter redan har i uppdrag att hantera dessa frågor och att det inte bör styras genom regeringsuppdrag hur det ska utföras eller med vem myndigheterna ska samråda. Det finns redan regler om det. 	<p>myndighet för tillämpningen av förordningen 708/2007. Detta har vi med för att näringen lyft detta som ett hinder som behöver utredas.</p>
Övriga hinder	<ul style="list-style-type: none"> • HaV stödjer förslaget om att ta fram nationell vägledning och att den ska omfatta mer än eventuella regeländringar. HaV ställer sig dock frågande till tidsplanen som anges för uppdraget, ska ens en sådan föreslås? Behov av vägledning har beskrivits också under andra kapitel. HaVs uppfattning är att vägledningen i första hand ska omfatta miljöbalken, fiskelagstiftningen och smittskyddets regler. Om det blir ett bra utfall bör även andra områden som djurskydd- och livsmedelsregler kopplas på. HaV delar uppfattningen att vägledningen behöver samordnas men samtidigt kan inte en enskild myndighet ta ansvaret för att se till att materialet tas fram och hålls uppdaterat. Vägledningsinsatsen kan inte bara ske vid ett enstaka tillfälle utan informationen behöver hållas aktuell. Respektive myndighet måste därför själva kunna följa upp och hålla sina delar uppdaterade. De olika myndigheterna bör därför hitta en gemensam plattform/gemensamt system för att samordna sina vägledningar bättre. Vad vägledningen ska omfatta, målgrupper och de olika myndigheternas ansvarsområden är också viktigt att identifiera inför ett sådant arbete. Gällande implementering av annat lands lagstiftning så är inte det juridiskt möjligt. • HaV stödjer förslaget avseende <i>forsknings- och utveckling/innovationsprojekt</i> och delar uppfattningen att detta är ett relativt komplext hinder och att det inom ramarna för detta 	<p>Vi tar med oss era synpunkter ang. nationella vägledningen och har utvecklat beskrivningen av det fortsatta arbetet med vägledningen.</p> <p>Förslaget avseende lokalisering av vattenbruk är kvar. Detta har vi med för att näringen lyft detta som ett hinder som behöver utredas.</p> <p>Vår bedömning, och även branschen, är att myndigheternas nuvarande tillämpning mm av vattenförvaltningens krav i prövning av tillåtlighet är ett hinder för utveckling av vattenbruket i Sverige. Även implementeringen av direktivet är ett hinder och framförallt hur MKN och klassificeringarna av vattenförekomsterna regleras i HVMFS 2019:25. Ramdirektivet innehåller en hel del olika verktyg som kan användas i större omfattning än vad som görs idag t.ex. möjligheterna att tillämpa mindre strängare krav, undantag. Riksdag och regering kan i än högre grad även vad som görs idag peka med hela handen och klargöra hur Sverige ska t.ex. hantera detta. Livsmedelsförsörjning är en sådan</p>

	<p>uppdrag inte är möjligt att föreslå författningsändringar. I övrigt är informationen allt för knapphändig för att kunna bedöma relevansen i övriga delar i åtgärdsförslaget.</p> <ul style="list-style-type: none"> • HaV stödjer inte förslaget avseende <i>lokalisering av vattenbruk</i>. HaV anser att det som föreslås inte avser bedömning av lokalisering i enskilda prövningar och ligger därmed utanför uppdraget. Det som föreslås handlar om att skapa förutsättning för utvecklingen av vattenbruket och gäller planering som ska hanteras inom havsplaneringen och plan- och bygglagens ramar. Frågorna är viktiga men bör rimligen kunna hanteras inom det kommande strategiarbetet för fiske och vattenbruk. • HaV har inga egentliga synpunkter på förslag riktat till Lantmäteriet. Vi har dock några funderingar vi vill dela med oss av. Om problemet är att det är komplicerade, ekonomiska- och tidskrävande lantmäteritutredningar och långdragen utredningsprocess, innan en ansökan kan lämnas in bör det förtydligas. Generellt är frågan om det blir mycket bättre om kravet på processuell rådighet försvinner? Då blir det så att bolaget x kan ansöka om tillstånd på ett vattenområde y och få tillstånd till en verksamhet. Därefter ska bolag x utreda vem som äger vattenområdet och komma överens med de fastighetsägarna om att få anlägga verksamheten på deras vattenområde. Om fastighetsägaren säger nej så är det stopp för verksamheten. Frågan är också vad som händer med samråd etc., t.ex. vilka som ska omfattas av samråd om man inte vet vem som äger vattnet. I övrigt inga synpunkter. • HaV stödjer bedömningen avseende <i>Miljökvalitetsnormer för vattenkvalitet</i> om att det inte är möjligt att föreslå författningsändringar eller åtgärdsförslag. HaV ställer sig inte bakom förslaget att det bör göras en översyn och vidtas åtgärder kopplade till implementeringen av Ramvattendirektivet för vatten. Det handlar om att skapa förutsättningar för vattenbrukets utveckling och omfattas inte av uppdraget. HaV delar inte bedömningen att vattenförvaltningens krav ska räknas som ett hinder för vattenbruket. Miljökvalitetsnormerna är något som alla 	<p>samhällsviktig näring som bör kunna omfattas av mindre strängare krav och undantag. Men detta bör utredas särskilt och inte enkom för vattenbruket utan är en större fråga.</p>
--	---	--

	<p>verksamheter behöver förhålla sig till. Här krävs i stället att vattenbrukaren har kunskap om sin verksamhets påverkan på vattenmiljön. Vattenbrukaren får därmed också mer kontroll på sin belastning och påverkan på vattenmiljön, sin recipientkontroll, som är en del i egenkontrollen som krävs enligt 2 kap. 2 § och 26 kap. 19 § miljöbalken. HaV ser i senare prövningar av fiskodlingar att branschen numera förstår vikten av vattenförvaltningens krav och hur de ska hantera detta i enskilda prövningar. Men HaV kan konstatera att det fortsatt finns ett stort behov av vägledningsinsatser från berörda myndigheter. Frågeställningar om vattendirektivets tillämpning bör hanteras inom kommande strategi- och vägledningsarbete.</p>	
--	---	--

Synpunkter från SWEMARC

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> • SWEMARC anser att en del alger räknas till protisterna – så en mer korrekt beskrivning skulle vara ”vattenlevande organismer” och ”binder näringsämnen som leder till övergödning” vore bättre att säga ”binder näringsämnen som annars kulle kunna leda till övergödning” då det är många andra faktorer som spelar in om det faktiskt blir övergödningseffekter lokalt eller ej. • SWEMARC är positiva till den genomgång av utmaningar och initiativ till lösningar som redovisas, men är besvikna över de föreslagna åtgärderna. Även om det är bra att ytterligare utredning görs, bör det i rapporten redovisas konkreta förslag på åtgärder och konkreta förslag till vilka ytterligare utredningar som behövs göras. I fråga om förslag på åtgärder har de identifierat följande punkter som viktiga: • SWEMARC anser att ansvaret för tillsynsvägledningen för vattenbruk bör ligga hos Jordbruksverket eftersom berörda verksamheter berör livsmedelsproduktion. Hos myndigheten finns större kompetens samlad om vattenbruk än vad nuvarande ansvarig myndighet har och Jordbruksverket har ett uppdrag som ligger i linje med att utveckla ett 	<p>Vi har utökat definitionen av vattenbruk enligt förslaget</p> <p>Vi har utvecklat och konkretiserat våra förslag på vidare arbete med förenklad prövning av vattenbruksverksamheter.</p>
--------------	--	---

	<p>hållbart vattenbruk. Avsaknaden av uppdaterade allmänna råd för vattenbruk är ett stort hinder för effektiva tillstånds- och tillsynsprocesser och nya allmänna råd behöver tas fram omedelbart.</p> <ul style="list-style-type: none"> • SWEMARC anser att en regional samordning bör genomföras där några utvalda länsstyrelser koncentrerar kompetens avseende tillstånd och tillsyn för vattenbruksfrågor. • SWEMARC vill se tydliga förslag för hur ”en väg in” kan genomföras. Verksamt.se är en bra start, men här behövs förslag på nya initiativ. 	
Definitioner av vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • SWEMARC ser det som mycket positivt och viktigt, med en förändring av definitionerna så att en samsyn och synkronisering av dessa råder igenom hela förslaget. Några av de föreslagna ändringarna överensstämmer inte med det som har framförts och efterfrågats under diskussionerna och förändringar i definitionerna har inte genomförts på ett konsekvent sätt. 	Vi har gjort ändringar i detta avsnitt. Vissa föreslagna ändringar, som kom från näringen, kunde inte implementeras utifrån juridiska aspekter.
Bestämmelser om vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • SWEMARC anser att den bakgrund och därmed den motivering, som beskrivs i rapporten vad gäller ändrade gränser för foderåtgång har fokuserat på ekonomisk lönsamhet. De anser att motiveringar utifrån foder-, avel- och teknikutveckling samt miljöpåverkan inte alls lyfts. • SWEMARC anser att ett undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för samtliga utföranden av anläggningar för vattenbruk vore den bästa lösningen. Samtliga extraktiva arter hade då prövats enligt fiskelagen, omotiverade skillnader i prövning mellan arter, även gällande arter som kan komma att odlas i framtiden, hade tagits bort och man hade undgått gränsdragningsproblematiken mellan arter. • SWEMARC anser att odling av alger och sjöpungrar bör prövas inom ramen för fiskelagen 	<p>Vi har utvecklat motivering till föreslagna gränser för foderåtgång, genom att även ta hänsyn till miljöpåverkan samt foder- och teknikutveckling.</p> <p>Vi har utökat definitionen av vattenbruk så att även andra organismer inkluderas i denna. Vi har kompletterat rapporten med en tydlig förklaring till föreslagna ändringar samt presenterat resonemang kring prövningen av extraktiva/nya arter.</p>

Synpunkter från länsstyrelsen Gotland

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> Lst Gotland anser att det i redovisningen bör läggas till något om artspecifika foder, då foder kan skilja sig väsentligt beroende på art och vilka näringsbehov som finns. Det bör även nämnas att det förekommer variationer i andel vegetabiliska råvaror kopplat till näringsbehov hos olika arter. 	<p>Rapporten har kompletterats i vissa delar enligt förslaget.</p> <p>Vi har valt att inte fördjupa motiveringarna kring olika foder. Det finns en rad olika foder på marknaden och det sker kontinuerligt en utveckling avseende olika fodersorter, både inom en art, olika livsstadier som mellan arter och vilka olika råvaror och ingredienser som foder innehåller. Vi föreslår inte heller några regelförenklingar kopplat till fodertillverkning då detta inte är inom ramen för utredningsuppdraget.</p>
Samordnad prövning och tillsyn	<ul style="list-style-type: none"> Lst Gotland anser att det finns regionala skillnader avseende lokalisering av vattenbruk vilket kräver särskilda utredningsbehov. LST Gotland anser att det är viktigt att säkerställa att rätt kompetens finns på provningsmyndigheter. Detta eftersom vattenbruket är en diversifierad bransch med olika odlingstekniker med en utveckling som sker här och nu och vill framåt. LST Gotland anser att det avseende vattenbruket är viktigt med en samordnad och effektiv tillsyn mellan myndigheter och inom länsstyrelserna. Det är även viktigt att det hos länsstyrelser finns möjlighet till en samprövning av odlingstillsänd, tillstånd för flyttning av fisk mellan odlingar och dispens gällande främmande arter. Lst önskar att detta lyfts fram i redovisningen. LSt Gotland anser att det fortsatt ska vara möjligt att söka frivilligt miljötillstånd (MB) även om det i vissa fall bedöms som anmälningspliktigt. Det kan vara en trygghet i att ha miljötillstånd och/eller tillstånd för vattenverksamhet på platser där andra verksamheter vill göra anspråk eller risk för klaganden. Det kan även finnas intresse från algodlare att söka 	<p>Vi har utvecklat vår beskrivning av det fortsatta arbetet med förenkling för vattenbruksverksamheter för att dessa förslag och kommentarer ska tas med.</p> <p>Det är möjligt redan idag och med de förslag vi föreslår (det är det för alla verksamheter) att söka frivilligt tillstånd</p>

	frivilligt tillstånd för vattenverksamhet för att säkerställa sin verksamhet mot andra intressen	
Bestämmelser om vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> Lst Gotland anser att det avseende förslaget gällande foderförbrukning hade varit bra med underlag för hur de föreslagna siffrorna gällande fodermängd har tagits fram eftersom det inte finns en fast gräns för foderförbrukning som talar om det är lönsamt eller inte. 	<p>Rapporten har kompletterats med en tydlig förklaring till föreslagna ändringar.</p> <p>Ett antal projektmöten har hållits löpande med experter inom området vid framtagande av föreslagna gränser.</p>

Synpunkter från länsstyrelsen Skåne

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> Lst Skåne anser att redovisningen bör se över texterna om "Öppna system" och att även ta fram de negativa sidorna med denna odlingsform. Detta gäller främst de bitar som rör foderspill, smittspridning (sjukdoms- och parasitangrepp). Även fisk som rymmer och ev. påverkan på vilda bestånd i de fall där de förekommer. 	<p>Vi har valt att inte lyfta varken för- eller nackdelar med något av odlingsystemen eller för och nackdelar vid odling av fisk, musslor, kräftdjur m.fl. Vi bedömer det inte relevant att lyfta bara nackdelar med öppna system, då dessa även har flera fördelar. Det är viktigt att komma ihåg att det råder stora geografiska och lokala skillnader inom Sverige, ett exempel på detta är att vi har vatten som är eutrofierade i olika grad men vi har även vatten som är näringsutarmade d.v.s. är ultra/oligotrofa d.v.s. det som är ett "problem" på en plats behöver inte vara ett "problem" på annan plats. Vi har även brist på grundvatten i vissa delar av landet och andra inte, vilket innebär olika grad av "problem" om en verksamhet behöver utta grundvatten för sin verksamhet. Allt vattenbruk, liksom andra verksamheter, har en påverkan på miljön däremot kan påverkan se lite olika ut beroende på</p>
--------------	--	--

		vilket odlingssystem och art som väljs men även beroende av var verksamheten lokaliseras mm. Ett system kan t.ex. ha en större klimatpåverkan medan ett annat har en större påverkan kopplat till utsläpp till vattenmiljön.
Samordnad prövning och tillsyn	<ul style="list-style-type: none"> LSt Skåne anser att det är bra med färre berörda myndigheter och en ökad samordning mellan dessa men anser att det är viktigt att inte tappa lokal förankring eftersom regionala myndigheten sitter på värdefull kunskap som annars kan missas att beaktas vid en prövning via förenklad "prövningsprocess". LSt Skåne anser att det bör förtydligas att långa handläggningsprocesser inte enbart beror på myndigheterna utan även på bristfälliga ansökningar 	<p>En ökad samordning men samtidigt en bra kunskap om lokala förhållandena är viktiga aspekter. Vi har tagit med oss kommentaren.</p> <p>Vi har kompletterat rapporten och presenterat olika anledningar till långa handläggningsprocesser.</p>

Synpunkter från advokatfirman Stangdell & Wennerqvist

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> Advokatfirman anser att man bör man överväga att införa möjlighet att till länsstyrelsen anmäla viss mindre grundvattenbortledning istället för att som i nuläget ansöka om tillstånd i mark- och miljödomstolen eller genom undantag i 11 kap 12 § MB om det ej innebär påverkan på allmänna och enskilda intressen. Advokatfirma anser vidare att en sådan ändring är bra för vissa vattenbrukare, som är C/B-verksamheter., 	<p>Vi har valt att inte föreslå ändringar inom ramarna för detta uppdrag kopplat till grundvattenbortledning. Det bör kunna hanteras inom ramarna för andra pågående utredningar. Vi delar dock bedömningen att en översyn bör göras då ett vattenbruk som behöver utta grundvatten innebär att verksamheten är att se som en tillståndspliktig vattenverksamhet och tillstånd ska sökas hos mark- och miljödomstolen. Utöver att tillstånd/anmälan om miljöfarligverksamhet ska sökas.</p>
--------------	--	---

Synpunkter från Gårdsfisk

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> Gårdsfisk föreslår att tillståndsgivning ska samlas på en myndighetsnivå med spetskompetens inom området. 	<p>Jordbruksverket har tagit hänsyn till synpunkten.</p> <p>Vi har valt att lyfta detta hinder då det råder stora skillnader avseende kompetensen. Det är viktigt att belysa att det är ett hinder och som går att förbättra genom bättre vägledning, utbildning mm.</p>
Samordnad prövning och tillsyn	<ul style="list-style-type: none"> Gårdsfisk anser att höjningen avseende C- tillståndet från 1,5 ton foder till 300 ton foder låter orimlig. Känns som att det är dömt att dra till sig massor av oseriösa aktörer som hinner göra mycket skada innan någon hinner kontrollera verksamheten. En 300 tons landbaserad anläggning ska inte underskattas, det är ganska stort. 	<p>Vi har gjort ändringar i föreslagna gränser för foderåtgång samt bättre motiverat författningsförslagen.</p> <p>Oseriösa aktörer finns inom alla branscher och det finns lagstöd att hantera även dessa aktörer om de inte följer gällande lagstiftning.</p>

Synpunkter från IVL Svenska miljöinstitutet

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> IVL anser att det saknas motivering till varför de åtgärdsförslag som diskuterats och föreslagits inom gruppen tidigare inte kommit med. Detta bör inte rapporteras i den slutgiltiga rapporten, men det är beklagansvärt att en dialog inte upprätthållits med gruppen under framtagande av de åtgärder som nu presenteras. IVL har stor förståelse för att de åtgärder vi föreslagit tidigare kanske inte i alla fall är genomförbara ur ett juridiskt perspektiv, men hade önskat en möjlighet att diskutera alternativ så att förslag som inte var gångbara kunde utvecklas till lämpliga åtgärder. Några problemområden tas inte upp alls inom denna utredning, t.ex. Lagen om energiskatt och problematiken rörande odling av triploida organismer. Vi hoppas detta är en ren miss och att dessa aspekter kommer hanteras i kommande utkast till utredning. 	<p>Ytterligare diskussioner inom arbetsgruppen efter interngranskningsprocessen var inte möjliga att genomföras tidsmässigt. Vi har försökt presentera i rapporten alla hinder och problem som identifierats under arbetets gång. De problembilder som vi ansåg vara faktafel har vi tagit bort från rapporten.</p> <p>Anses som kommentar bara.</p> <p>Rapporten har kompletterats med en tydlig beskrivning av problematiken samt motivering till varför vissa förenklingar har vi inte kunnat genomföra. Vi har dessutom presenterat förutsättningar för ett lyckat arbete med förenklingar för</p>
--------------	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • IVL är avseende kap 5.1 (6.1 i den slutgiltiga redovisningen) överens med JV om problembeskrivningen som också utgör en bakgrund till varför denna utredning kom till. IVL anser dock att denna utredning borde ha uppnått det som föreslås som åtgärd. Det finns stora förhoppningar på denna utredning både från industrin och från politiskt håll, och det är orimligt att den utredning som tillsatts för att utreda dessa frågor inte klarar av det. Denna utredning bör våga stå på egna ben och komma med lösningsförslag. Istället för att föreslå ytterligare en utredning föreslår IVL att man istället begär förlängning och utreder detta vidare själv. Det är lättare att förlänga utredningen än att skapa en ny utredning. Problemställningen är klar men lösningen behöver utvecklas. Mer specifikt så uttrycks att vattenbruk som areell näring är en komplex fråga. Var det inte så att det diskuterades på ett referensgruppsmöte för vattenbruk att detta inte ingick i uppdraget att utreda denna fråga men att det pågick en upphandling för att utreda frågan vidare? Enligt information som IVL tagit del av (men som naturligtvis måste bekräftas) verkar det inte få några särskilda konsekvenser att klassa vattenbruket som en areell näring och begreppet har mer en politisk relevans. I denna rapport bör det som minst diskuteras/förtydligas vad en klassning som areell näring skulle kunna innebära för vattenbruket, där strandskyddsdispens är en av punkterna. Strandskydd diskuteras redan i denna utredning och frågan är om det är många fler aspekter som påverkas mycket av en omklassning. Boverket har redan inkluderat vattenbruk inom sin definition av areella näringar. • IVL anser att den diskussion inom området "Tillståndsprövning" som rör samttjänst är ett bra initiativ. De ser dock fler möjligheter till konkreta åtgärdsförslag. Ett sådant skulle till exempel kunna vara att kompetens om vattenbruk samlokaliseras/koncentreras till ett mindre antal enheter. Detta är något 	<p>vattenbruksverksamheter. En förlängning av uppdraget hade inte kunnat lösa svårigheter med samarbete mellan olika myndigheter.</p> <p>Vi har under processen valt att utöver arbetsgrupperna kallat in till särskilda möten med experter där specifika författningsförslag eller åtgärder diskuterats. Vi har valt att inte alltid kalla alla i en arbetsgrupp eller alla arbetsgrupper. Vi har förståelse för att ni önskar få veta varför alla era synpunkter inte beaktats fullt ut.</p> <p>När det gäller f.d. kap 5.1 (Ej denna benämning i slutrapporten) har vi förståelse för att det fanns stora förhoppningar om att författningsförslag skulle tas fram inom ramarna för denna utredning. Men vi bedömer att detta är en mycket komplex fråga som berör ofantligt många lagstiftningar och myndigheter. Vi har bedömt att det inte är möjligt att ta fram författningsförslag inom ramarna för detta uppdrag utan detta måste utredas vidare och att det då är lämpligt att en särskild utredare tillsätts tillsammans med att en expertgrupp utses av regeringen att genomföra denna utredning.</p>
--	--	--

	<p>som diskuterats som en möjlig väg framåt. De undrar därför varför detta inte föreslås som en åtgärd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • IVL undrar varför deras föreslagna åtgärd om att ta fram allmänna råd där längre tillstånd rekommenderas inom området ”Tidsbegränsade tillstånd inte har kommit med i utredningen. • De anser att ansvaret för allmänna råd bör flyttas över från HAV till JV då JV är ansvarig för att arbeta med vattenbruksfrågor medan HAV har ett uppdrag att arbeta med miljöfrågor. • IVL framför att med tanke på de målkonflikter som finns inom vattenbruket t.ex. mellan livsmedelsproduktion och miljö kvalitetsmål är behovet av prioriteringar och avvägningar på nationellt plan minst lika stort som för övergödningsfrågan. De menar också att det inom vattenbruket finns olika intressen som står motvarandra och undrar vilka intressen ska prioriteras och om samma prioriteringar ska gälla överallt? IVL ställer sig positiva till den typen av nationella prioriteringar till stöd för lokal verksamhetsplanering, näringslivsutveckling och miljöfrämjande arbete och ser gärna att utredningen lyfter den frågan. 	<p>Vi beskriver problematiken med tidsbegränsade tillstånd men eftersom det är respektive myndighet som beslutar om tid för tillstånd anser vi att det för detta sker en samverkan mellan myndigheterna.</p> <p>Eftersom respektive myndighet har olika ansvarsområden anser vi att det viktiga är att det sker en samverkan och inte primärt att ansvar flyttas mellan myndigheter.</p>
Definitioner av vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • IVL håller med om att den definition av Vattenbruk, vattenbruksprodukter och vattenbruksanläggningar som ska användas bör vara densamma som används inom EU-lagstiftningen. I EU lagstiftning No 1379/2013 räknas alger som fisk och vattenbruk. De ifrågasätter därför varför JV valt att undanta odling av växter som t.ex. alger i de föreslagna författningsändringarna och anser att alger borde regleras inom fiskelagstiftningen liksom allt annat vattenbruk. • Nyttjandet av termen ”organism” i den föreslagna definitionen för vattenbruk stödjer denna åsikt då begreppet inkluderar både växter och djur. På s 27 (sid. 16 i den slutliga redovisningen) i utredningen skriver 	<p>En översyn avseende definitionen av alger och organismer har gjorts efter det att remissen skickades ut.</p>

	<p>JV, "Fiskelagen drar emellertid en gräns för tillämpningsområdet mellan djur och växter och är således inte tillämplig i fråga om exempelvis alger". I Fiskelagstiftningen och lagförklaringen redogörs för vad som ingår (s 26) i lagen. Dock redogörs inte för vad som inte ingår. IVL anser därför att lagförklaringen inte kan användas som ett argument för att alger ska undantas från reglering i fiskerilagstiftningen då odling av alger inte var aktuellt då lagen skrevs. Redan i en proposition från Fiskeriverket 1992 föreslås att fiskerilagen ska skrivas om så att alger inkluderas. De anser därför att, baserat på ovanstående argument, att det är ologiskt att alger inte ingår i föreslagna författningsändringar och inkluderas i fiskerilagstiftningen och Förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen genom den nya definitionen. De anser vidare att detta skulle lösa problematiken med att alger ev. skulle lämnas oreglerade vid en förändring av miljöbalken.</p> <ul style="list-style-type: none">• IVL anser att de föreslagna förändringarna i 5 och 23 § i Fiskelagen är rimliga. De anser dock att det uppstår viss problematik vid genomförande av förslaget för 4 § eftersom en ändring av definitionen av fisk ger svåröverblickade konsekvenser. Fisk är inte utbytbar mot vattenbruk rakt igenom lagstiftningen och kan resultera i att vilda vattenlevande blötdjur och kräftdjur riskerar att stå utan reglering.• IVL anser att § 2, 3 och 4 i kap 1 ska strykas eftersom dessa gör tillämpningen av förordningen mer komplicerad.• IVL anser, rörande de föreslagna förändringarna av förordningen, 2 kap. 18a §, att det är direkt olämpligt att ge HAV mandat att påverka vattenbruket. I den tidigare formuleringen hade HAV möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om utsättning och flyttning av fisk i andra fall än de som avses i 18 §, vilket är logiskt då HAV är en myndighet med stort miljöansvar. Att öppna upp för ytterligare reglering av	
--	---	--

	<p>vattenbruket av HAV kan däremot vara kontraproduktivt till vattenbrukets genomförande. Förslaget bidrar inte till en regelförenkling utan bäddar för konflikter och komplikationer. Miljöhänsyn och HaVs möjlighet att påverka vattenbruket finns redan uttalat i 18 §.</p>	
<p>Bestämmelser om vattenbruk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • IVL håller med om övergödningsutredningens rekommendation och argumentation rörande en utökning av undantaget i Miljöbalken 11 kap. 11 § andra punkten till att inkludera också alger och sjöpfung. För att göra detta undantag allmängiltigt föreslår de att den definition av vattenbruk som JV rekommenderat i sin utredning används. IVL håller inte med om JV argumentation rörande att alger och sjöpfungar skulle lämnas oreglerade vid en sådan förändring. Sjöpfungar är per definition inkluderade i den nya definitionen av vattenbruk (då sjöpfungar faktiskt är djur) och vi har också tidigare (i samband med 6.1) framfört flera argument för varför alger bör ingå i definitionen av vattenbruk. IVL har i dagsläget en fungerande handläggning för tillstånd för musslor och ostron, arter som i likhet med alger och sjöpfung också är extraktiva arter. Det finns med andra ord en etablerad struktur som på ett enkelt sätt kan hantera handläggningen av odlingsärenden också för dessa arter. Att utöka undantaget i Miljöbalken 11 kap. 11 § andra punkten till att inkludera också alger och sjöpfung skulle med andra ord innebära en avsevärd regelförenkling samtidigt som miljöskyddet bibehålls. Att däremot inte inkludera alger och sjöpfung i Miljöbalken 11 kap. 11 § andra punkten skulle innebära att dessa arter dubbelprövas enligt både Fiskelagstiftningen och Miljöbalken eftersom de (enligt oss) omfattas av definitionen av vattenbruk. • IVL anser att den föreslagna ändringen i Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter, 19 §, punkt 14 bör strykas och att ”utförande av anläggningar för odling av fisk, 	

	<p>blötdjur eller kräftdjur, eller” i Miljöbalken 11 kap. 11 § andra punkten ersätts med ”utförande av anläggningar för vattenbruk”. Inom detta stycke är frågan om odling av polyploida organismer inte adresserad vilket bör åtgärdas. De anser dock att den föreslagna åtgärden (att det krävs förtydligande i förordning om invasiva främmande arter (SFS 2018:1939) hur arter som finns i bilaga IV i rådets förordning (EG) nr 708/2007 ska behandlas) är bra. Dock är frågan om kommersiellt nyttjande av invasiva arter, och speciellt Stilla-havsstron, av sådan betydelse för vattenbrukssektorn att det i detta fall kan det vara lämpligt att rekommendera en separat utredning som tar ett helhetsgrepp kring alla kommersialiserings- och förvaltningsaspekter som har med Stilla-havsstron att göra. I denna utredning bör förvaltningsmässiga förutsättningar, markägarrätten, skörd av vilda populationer, levandeförvaring, odling och livsmedelssäkerhet ingå. Inom detta stycke anser IVL att analysen är alltför begränsad. Problem har identifierats också vad gäller införsel av andra vattenbruksorganismer än alger/växter. Ett enkelt sätt att förtydliga vilken lagstiftning som reglerar all transport av vattenbruksorganismer är att Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter om införsel av fisk, kräftdjur och blötdjur och produkter därav, SJVFS 1995:125; J12 2 § formuleras om till att inkludera den tidigare föreslagna definitionen av vattenbruk.</p>	
--	--	--

Synpunkter från Sveriges havsodlares producentorganisation (organisationen)

<p>Samordnad prövning och tillsyn</p>	<ul style="list-style-type: none"> Organisationen anser att texten redogör tydligt och bra flera problem som vattenbrukare upplever. De anser dock att den avslutande slutsatsen ” Det är dock inte möjligt att inom ramen för denna utredning föreslå författningsförslag eftersom det är både komplexa frågor och många myndigheter och regelverk som omfattas.” inte är acceptabel. Vilket de 	<p>Vi har förståelse för att det fanns stora förhoppningar om att författningsförslag skulle tas fram inom ramarna för denna utredning. Men vi bedömer att detta är en mycket komplex fråga som berör ofantligt många lagstiftningar och</p>
---------------------------------------	---	--

	<p>anser att utredningen skulle klargöra. De vill inte att ännu en ny utredning startas. De anser att det är bättre att denna utredning får slutföra uppdraget och omformulera sista stycket till ett par konkreta förenklingsförslag.</p>	<p>myndigheter. Vi har bedömt att det inte är möjligt att ta fram författningsförslag inom ramarna för detta uppdrag utan detta måste utredas vidare och att det då är lämpligt att en särskild utredare tillsätts tillsammans med att en expertgrupp utses av regeringen att genomföra denna utredning.</p>
Definitioner av vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • Organisationen anser att definitionen av vattenbruk, vattenbruksprodukter och vattenbruksanläggningar bör vara densamma som används i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 och rådets direktiv 2006/88/EG och att alger ska ingå i föreslagna författningsändringar för att ånyo inte falla mellan stolarna. • Organisationen anser att det inte är bra att ge HAV ytterligare mandat att påverka vattenbruket via föreskrifter (§18a p2 ” 2. ytterligare föreskrifter om vattenbruk i andra fall än de som avses i 18 §”). Förslaget att ändra §18a p2. skall sålunda inte ändras från nuvarande ” ytterligare föreskrifter om utsättning och flyttning av fisk i andra fall än de som avses i 18 §” 	<p>En översyn avseende definitionen av alger och organismer har gjorts efter det att remissen skickades ut.</p>
Bestämmelser om vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • Organisationen saknar att redovisningen inte inkluderar alger och sjöpungrar i undantaget för tillstånd för vattenverksamhet. De anser att detta är en mycket viktig ändring då både nuvarande och föreslagen ändring (att endast ändra ordet musslor till ordet blötdjur) gör att verksamheten styrs av dubbla lagar. Detta är oerhört viktigt för alg- och sjöpungsodlare och kan inte nog understrykas. De anser att dessa arter är vattenbruk och ska behandlas på samma sätt som musselodling. • Organisationen anser att den föreslagna ändringen i Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter, 19 §, punkt 14 bör strykas och att ”utförande av anläggningar för odling av fisk, blötdjur eller kräftdjur, eller” i 	<p>En översyn avseende definitionen av alger och organismer har gjorts efter det att remissen skickades ut.</p> <p>Vi anser att frågan om lagen om energiskatt ligger utanför utredningens uppdrag.</p> <p>Vi har, efter remissen, kompletterat redovisningen avseende triploida organismer.</p>

	<p>Miljöbalken 11 kap. 11 § andra punkten ersätts med ”utförande av anläggningar för vattenbruk”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisationen saknar diskussioner och förenklingsförslag rörande Lagen om energiskatt vilket har diskuterats under utredningens gång. • Organisationen saknar diskussioner och förenklingsförslag rörande problematiken rörande odling av triploida organismer. • Organisationen anser att det är viktigt att klassa vattenbruket som en areell näring 	
--	--	--

Synpunkter från Mattfiskodlarna

Övergripande	<ul style="list-style-type: none"> • Mattfiskodlarna undrar vilka av förslagen som är produktionsdrivande och vad innebär det ordet? Syftar det på en ökad produktionsvolym? Gäller detta både befintliga och nyetableringar? Hur ska förslagen bidra till att uppnå målen om ökad produktion, jmf. gamla produktionsmålen som skulle nås 2020? • Mattfiskodlarna framför att det största hindret för att vattenbruket ska öka i Sverige är att prövningsmyndigheterna inte tillstyrker ansökan om tillstånd eller ansökta produktionsökningar tillsammans med långa överklagningsprocesser. De menar att detta problem adresseras till mycket liten del i utredningen. I praktiken är det inte, eller till mycket liten del lagstiftningen i sig som utgör hinder för vattenbruket att växa och nyttja den potential som finns. Problemet återfinns istället i osäkerheter om och till hur stor del vattenbruket får nyttja gällande tillgängligt näringsutrymme och andra påverkansutrymmen. Till detta hör även den största frågan vid prövningarna; vad som kan anses utgöra BMT i det enskilda fallet inkluderat vilka krav på bevis som kan ställas, hur inlämnat underlag tas emot av prövningsmyndigheten. Men även diskussioner om huruvida teknik som 	<p>Vi har redogjort för i utredningen att ett hinder, bland andra, är att tillstånd inte medges. En del av de frågor som ställs återfinns det svar på i utredningen.</p> <p>Vi tar inte ställning till specifika pågående projekt i utredningen. En slutredovisning kommer att göras av SLU projektet miljökassen, likt andra pågående projekt. Vi kan inte förekomma resultaten ifrån pågående projekt innan de slutredovisats.</p> <p>Vi har haft flera arbetsmöten och workshop där bl.a. Mattfiskodlarna beretts möjlighet att delta och dialog förts. Utöver detta har vissa experter kallats in för specifika frågorställningar. För vissa frågeställningar har dialog även förts med er. Utredningen har varit arbetsmaterial och har behandlats utifrån detta, därav har det inte varit tillämpligt att delge hela utredningen innan den</p>
--------------	---	--

	<p>i dagsläget inte kan bära sina egna kostnader kan beviljas bidrag och anses vara BMT trots att förarbetena anger att verksamheten skall kunna bedrivas utan understöd samt diskussioner om hur långt utvecklingen av en viss teknik skall ha nått innan den kan anses tekniskt tillgänglig. Matfiskodlarna anser att detta är de allra viktigaste frågorna att hantera för att underlätta och möjliggöra för vattenbruksbranschen att växa. Matfiskodlarna anser att dessa frågor endast är mycket översiktligt behandlade i rapporten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matfiskodlarna anser att andra specifika frågor som måste besvaras är: Kan SLU:s projekt miljökassen (tratten) anses vara ett mekaniskt filter eller ett reningssystem? Borde all form av partikelåtertag räknas som rening? Bör minskade utsläpp av näringsämnen via foderutveckling tas i beaktande? • Matfiskodlarnas uppfattning är att Jordbruksverket inte har varit öppna och inte heller fört dialog med Matfiskodlarna. Endast lösryckta stycken har diskuterats vid enstaka tillfällen samt utskick av mail som saknade sammanhang. Matfiskodlarna har efterfrågat material men nekats. De anser att med utgångspunkt från hur lång tid utredningen har tagit måste det ha funnits tid för en löpande dialog med branschorganisationer. • Matfiskodlarna anser att, vid en summering av förslagen, förändringar av 19 § i förordningen (1998:1388) kommer att förenkla för algodlare – vilka är de enda odlare som av förslaget får en tydlig förenkling. • Matfiskodlarna anser att småskalig RAS och genomströmningssystem (< 200 000 m³ vattenförbrukning årligen eller <1000 m³/dygn i hav och sjö eller <100 000 m³ årligen eller <600 m³/dygn i vattendrag) och vid 40–100 ton foderförbrukning inkl. vid odling i öppna system, genom förslaget eventuellt kan få en förenklad prövning. De menar att för större RAS-odlingar och större 	<p>skickades ut på remiss till arbetsgrupperna m.fl.</p> <p>Vi har även beaktat andra pågående utredningar, vilket har påverkat vilka författningsförslag/åtgärder som föreslås Exempelvis har ändringarna kring betydande miljöpåverkan beaktat MKB direktivet samt Naturvårdsverkets utredning. Vi har belyst risken med att det ska ske en utredning om betydande miljöpåverkan eller ej.</p>
--	---	--

	<p>genomströmningssystem medför förenklingen av 3 kap. i Miljöprövningsförordning ingen skillnad då dessa ändå omfattas av 11 kap MB (vattenverksamhet) och därmed måste tillståndsprövas. Vidare anser de att övriga fiskodlare i öppna system (>100 ton foderförbrukning) får ett fördröjt ansökningsförfarande då utredning om betydande miljöpåverkan först skall göras och dessa, med de utökningar av 3 kap. i Miljöprövningsförordning (2013:251) som föreslagits sannolikt kommer att få beslut om betydande miljöpåverkan. Detta innebär en fördröjning om ca 60 dagar eller mer, inklusive mer omfattande handläggning då en mindre miljökonsekvensbeskrivning skall tas fram före den stora miljökonsekvensbeskrivningen tas fram, samt längre och mer omfattande samrådsprocesser. Matfiskodlarna anser sammantaget att föreslagna regelförenklingar inte gynnar befintliga fiskodlare, i synnerhet inte de som bedriver verksamhet i större skala.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matfiskodlarna framför att övriga fiskodlare i öppna system (>100 ton foderförbrukning) får ett fördröjt ansökningsförfarande då utredning om betydande miljöpåverkan först skall göras och dessa, med de utökningar av 3 kap. i Miljöprövningsförordning (2013:251) som föreslagits sannolikt kommer att få beslut om betydande miljöpåverkan. Detta innebär enligt matfiskodlarna en fördröjning om ca 60 dagar eller mer, inklusive mer omfattande handläggning då en mindre miljökonsekvensbeskrivning skall tas fram före den stora miljökonsekvensbeskrivningen tas fram, samt längre och mer omfattande samrådsprocesser. Matfiskodlarna anser sammantaget att föreslagna regelförenklingar inte gynnar befintliga fiskodlare, i synnerhet inte de som bedriver verksamhet i större skala. • Matfiskodlarna anser att ett flertal av förslagen till författningsförändringar 	
--	--	--

	<p>kommer att ge oönskade och sannolikt oplanerade juridiska och biologiska konsekvenser p.g.a. förslagets formuleringar samt vilken text som ersatts eller tagits bort.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matfiskodlarna anser att eventuella förändringar/lättnader av regler inte kan vara beroende/avhängigt av att tekniken utvecklas. Tekniken kommer alltid att utvecklas och regelverket måste vara flexibelt nog för att vara anpassat för detta. 	
Definitioner av vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • Matfiskodlarna anser att definitionen bör formuleras som: Vad som i lagen sägs om fisk gäller även vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur samt vattenbruk. Se även nedan. • Matfiskodlarna menar att alla individer inte avlivas inom vattenbruket. Från sättfiskanläggningar sätts de antingen ut i det vilda eller flyttas till matfiskodlingar. Samma sak gäller kläckerier som inte avlivar sina vattenbruksprodukter. Matfiskodlarna anser att vattenlevande blötdjur och kräftdjur (vilda) skall bedömas som fisk enligt lagstiftningen. De anser att förslaget inskränker lagstiftningen till vattenbruksföretag, all fisk förutsätts avlivas, men det glöms bort att mycket odlas för utsättning eller vidareförsäljning (levande). De anser att Jordbruksverket ändrar en paragraf om utsättning och flytt av fisk till att istället handla om vattenbruk • Konsekvenserna av ändring gällande strandskyddsdispens beskrivs ingående, men konsekvenser av övriga föreslagna ändringar saknas helt. • Matfiskodlarna anser att alger ska omfattas av de nya definitionerna men att detta saknas i redovisningen. De menar at om alger ska vara en viktig del av den framtida vattenbruksnäringen bär även dessa inkluderas nu så att arbetet inte behöver göras om ytterligare en gång. 	<p>Vi har, efter remissen, genomfört förändringar gällande definitioner, konsekvenser m.m.</p> <p>En översyn avseende definitionen av alger och organismer har gjorts efter det att remissen skickades ut.</p>
Bestämmelser om vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> • Matfiskodlarna anser att tillståndsgivning eventuellt kan baseras på utsläpp, men då med samma grund att gränsen för tillståndsplikt utgör gräns för betydande miljöpåverkan. De 	<p>I utredningen har motiveringen utvecklats efter remissen skickades ut.</p>

	<p>ser därmed inte problemet med detta, förutsatt att utsläppsgränsen är klokt vald. Vilket i så fall innebär att verksamhet med betydande miljöpåverkan blir tillståndspliktig och tvärt om. (Men även att betydande miljöpåverkan under utsläppsgränsen ändå blir tillståndspliktig, vilket är klokt ur miljösynpunkt). Läggs förslaget på bruttoutsläpp av ekologiskt tillgänglig fosfor (och kväve) baserat på internationellt fastställd beräkningsmodell för upptag och utsläpp från fiskodling (bl.a. i Naturvårdsverket 1993). Ingen har begärt eller önskat nettobaserade tillstånd om detta inkluderar upptaget inom ekosystemet. Detta är en omöjlighet att beräkna och ställa villkor om.</p>	<p>Vi har efter remissen förtydligt hur beräkning avseende utsläppsbaseade beräkningar ska genomföras.</p>
--	---	--

Synpunkter från Naturvårdsverket

<p>Övergripande</p>	<ul style="list-style-type: none"> Naturvårdsverket konstaterar att målet som man ämnar uppnå är en -a) Konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja med en ökande produktion och b) Samtidigt ett bibehållet miljöskydd. De undrar hur analysen har sett ut för att komma fram till just de områden där åtgärdsförslag läggs samt författningsförslag. De anser att det inte är helt lätt att förstå varför just de områden där förslag läggs är de som måste prioriteras för att uppnå detta mål ovan. De undrar om detta anges i utredningen från 2011 och om de förslag till åtgärder och författningsändringar som föreslås i rapporten leder till att detta mål uppnås och i så fall på mest effektivt sätt. Naturvårdsverket undrar hur miljöskyddet säkerställs när de flesta förslagen innebär minskad miljötillsyn/minskade krav. Naturvårdsverket saknar ett styrmedelsperspektiv i rapporten. De anser att det hade varit hjälpsamt att ha mer av ett styrmedelsperspektiv i framtagande av förslag där incitamentsstrukturen som skapas av olika förslag och lösningar diskuteras. Naturvårdsverket undrar varför det bara beskrivs konsekvenser av författningsförslag och inte av åtgärdsförslag Naturvårdsverket menar att enligt förordningen om konsekvensutredning (2007:1244) så ska 	<p>Vi konstaterar att Naturvårdsverket har beretts möjlighet att delta i utredningen men tackat nej. Om NV hade deltagit hade en del av de frågeställningar som lyfts kunnat hanteras under utredningens gång.</p> <p>Vi noterar att NV till viss del ifrågasätter hur utredningens innehåll har formaliserats från regeringen. Detta är inget som kan hanteras nu men något att ta med inför framtida utredningsuppdrag. Vi har att följa vad som beslutats ska ingå i denna utredning och kan inte avvika från beslutet.</p> <p>Avseende förslag på ändringar i 7 kap. 16 § MB samt Strandskyddsutredningen. I början av vårt arbete tog vi kontakt med huvudsekreteraren för utredningen. Då blev vi</p>
---------------------	---	---

	<p>analysen även innehålla en beskrivning av vilka alternativa lösningar som finns för det man vill uppnå samt vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd. (6 § punkt 2). Konsekvenser beskrivs dock bara av framtagna förslag (och enbart av författningsförslagen). Naturvårdsverket menar att konsekvenserna av nollalternativet inte beskrivs särskilt väl. Detta skulle kunna få ett eget kapitel.</p> <ul style="list-style-type: none"> Naturvårdsverket framför att eftersom det pågår en strandskyddsutredning, borde redovisningen avvakta SOU:n innan förslag kan läggas fram på strandskyddsområdet. Naturvårdsverket anser att det är oklart om de hinder som framförts kommit fram vid arrangerade workshops eller kommer från tidigare utredningar. 	<p>informerade om att utredningen inte tagit hänsyn till de "blå" näringarna. Vi har därför bestämt oss för att komma med författningsförslag.</p> <p>De hinder som lyfts har kommit fram både i utredningen från 2011 som under denna utredning. Många av de hinder som lyftes 2011 är tyvärr fortsatt hinder då inga åtgärder vidtagits.</p>
Samordnad prövning och tillsyn	<ul style="list-style-type: none"> Naturvårdsverket anser att det inte går att jämföra ansökningsmål för miljöprövning med "annat uppgiftslämnande". De anser att i ett ansökningsmål behöver den ansökande förklara vad den vill ansöka om och lämna utredningsmaterial för detta. Lämnas allt för undermåligt utredningsmaterial som inte kan kompletteras kommer det att bli avslag. De anser att det inte går att jämföra med krav på uppgiftslämnande som myndigheter ställer. I ett ansökningsärende behöver ju vattenbrukarna inte lämna några uppgifter alls, men får då räkna med avslag på sin ansökan. Naturvårdsverket anser att tidsbegränsade tillstånd borde användas i fler processer än idag. Eftersom tekniken går framåt finns ofta skäl att skärpa miljökraven kontinuerligt och så kan ske via en ny tillståndsprövning. 	<p>Vi noterar att det är skillnad mellan olika branscher hur man hanterar tidsbegränsade tillstånd, både hur vanligt det är med tidsbegränsade tillståndet och den tid för vilka tillstånd lämnas. Inom vattenbruk finns erfarenhet av att tidsbegränsa tillstånden och vilka konsekvenser detta medför. Innan NV försöker driva att detta ska användas i fler processer bör en utredning göras om vad konsekvenserna av detta blir för alla branscher och berörda myndigheter.</p> <p>Utveckling av ny teknik, skärpa miljökraven kan hanteras på andra sätt än att det sker via en helt ny tillståndsprövning och allt vad som följer av en sådan.</p>
Definitioner av vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> Naturvårdsverket önskar förtydligande över på vad sätt en gemensam definition skulle förenkla prövningsprocessen. De undrar om det idag är det ett problem med vad som avses med vattenbruk i samband med miljöbalksprövningen. Naturvårdsverket anser 	<p>Vi har utvecklat detta efter det att remissen skickades ut.</p> <p>Det stämmer att det är helt olika prövningar. Det vi ser från den praktiska</p>

	<p>att den dubbla prövning som görs idag avseende fiskelagstiftning och miljöfarlig verksamhet är två helt olika prövningar där olika frågor prövas.</p> <ul style="list-style-type: none"> Naturvårdsverket undrar hur urvalsprocessen sett ut för vilka hinder Jordbruksverket valt ut att föreslå åtgärder för. De anser att det är oklart om förslagen verkligen är rätt utvalda och mest effektiva för att uppnå ovan beskrivet mål om konkurrenskraft samtidigt som miljöskyddet bibehålls. 	<p>tillämpningen är att det inte är ovanligt att det sker en dubbelprövning av vissa frågeställningar. Det förekommer fall där det finns motstridiga regleringar i de båda besluten om tillstånd t.ex. hantering av ABP, fisk- och fiskefrågor, djurskydd- och smittskydd m.m.</p> <p>Avseende förslag på ändringar i 7 kap. 16 § MB samt Strandskyddsutredningen. I början av vårt arbete tog vi kontakt med huvudsekreteraren för utredningen. Då blev vi informerade om att utredningen inte tagit hänsyn till de "blå" näringarna. Vi har därför bestämt oss för att komma med författningsförslag.</p>
Bestämmelser om vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> Naturvårdsverket anser att beträffande författningsförslaget avseende miljöbalken det vore bra med ett separat stycke som beskriver nollalternativet och konsekvenserna av ett sådant. De anser att härutöver även behöver beaktas annan EU-rätt t ex MKB-direktivet. Under C-nivån kan inte tillsynsmyndigheten förelägga om att söka tillstånd (se 26 a § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Denna paragraf hänvisar till 25 § i samma förordning som i sin tur hänvisar till 3 kap. 2 § i miljöprövningsförordningen (C-nivån för vattenbruk). Dessa paragrafer finns bl. a. till för att Sverige ska följa MKB-direktivet. 	Vi har justerat och utvecklat våra förslag m.m.